

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 318/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Olgou Szabó, advokátkou, Rákocziho 213/4, Patince, proti postupu Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/282/2009 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/282/2009. Sťažovateľka žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola stranou napadnutého konania, v ktorom sa žalobou podanou 1. decembra 2009 domáhala proti žalovanej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) náhrady škody a náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. Okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom č. k. 6C/282/2009 z 30. júla 2013 tak, že konanie o náhradu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 8 300 eur zastavil v tejto časti na základe spät'vzatia a žalobu o náhradu škody v sume 1 277,65 eur zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5Co/338/2013 z 25. februára 2015 potvrdil rozsudok okresného súdu v časti výroku o zamietnutí žaloby. Označený rozsudok krajského súdu bol na základe sťažovateľkou podaného dovolania zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 7Cdo/132/2017 z 13. decembra 2017 a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd po vrátení veci rozsudkom č. k. 12Co/31/2018 z 19. júna 2018 opätovne potvrdil rozsudok okresného súdu v časti, ktorou okresný súd konanie o náhradu škody v sume 1 277, 65 eur zamietol. Potvrdzujúci rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 4. októbra 2018.

3. Po právoplatnom skončení konania vo veci samej okresný súd uznesením č. k. 6C/282/2009 z 23. januára 2020 (ďalej len „uznesenie vyššej súdnej úradníčky“) zaviazal sťažovateľku na zaplatenie trov konania žalovanej v sume 4 201,68 eur. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky sťažovateľka podala sťažnosť, v ktorej namietala, že podaním z 15. mája 2012 vzala žalobu späť v časti zaplatenia 8 300 eur, o ktorom okresný súd rozhodol až v rozsudku vo veci samej, t. j. 30. júla 2013. Tým, že konajúci súd nerozhodol uznesením o zastavení konania už v máji 2012, žalovaná si uplatnila trovy právneho zastúpenia až do vydania meritórneho rozsudku aj zo sumy, vo vzťahu ku ktorej bola žaloba vzatá späť. Na základe sťažnosti sťažovateľky okresný súd uznesením č. k. 6C/282/2009 z 29. júna 2020 zmenil uznesenie vyššej súdnej úradníčky tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalovanej náhradu trov konania 3 190,89 eur.

4. Sťažovateľka sa dvakrát domáhala sťažnosťou podanou na ústavnom súde preskúmania postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom ústavný súd sťažnosti podanej 7. júna 2013 nálezom č. k. I. ÚS 635/2013 zo 4. júna 2014 nevyhovel. O sťažnosti sťažovateľky doručenej 31. júla 2018 ústavný súd rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 547/2018 z 9. októbra 2018, ktorým jej sťažnosť ako celok odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľka opätovne podala túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Sťažovateľka tvrdí, že došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie tým, že „v uvedenej veci bol vynesenej rozsudok, ktorý nie je v súlade s vtedy platnými zákonmi Slovenskej republiky“. Okresný súd vo veci čiastočného späťvzatia žaloby v sume 8 300 eur opomenul vydať uznesenie, pričom o zastavení konania rozhodol iba rozsudkom vo veci samej z 30. júla 2013. Rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť a je záväzný pre každého.

b) Okresný súd tiež porušil právo sťažovateľky na súdne konanie bez prieťahov, pretože napadnuté konanie od podania žaloby (1. decembra 2009) do právoplatného rozhodnutia o trovách konania (6. augusta 2020) trvalo 10 rokov 8 mesiacov a 5 dní. Podľa slov sťažovateľky je jednoznačné, že v jej prípade zložitosť veci neodôvodňuje vyše 10-ročné trvanie konania a súčasne prieťahy v napadnutom konaní neboli zapríčinené jej nečinnosťou.

c) Podľa sťažovateľky počas súdneho konania bola častokrát chorá, zápasila s bolesťami, ktoré boli následkom nekvalitnej zdravotnej starostlivosti poskytnutej stomatólogom (dôkazom toho sú lekárske správy a nálezy), vždy však požiadala o ospravedlnenie neúčasti a o odročenie pojednávania. Napriek tomu nové pojednávanie bolo súdom nariadené na 30. júl 2013. Práve pred pojednávaním 30. júla 2013 náhle a nečakane ochorela aj jej právna zástupkyňa a podľa lekárskeho potvrdenia sa nemohla pojednávania zúčastniť. Požiadala o ospravedlnenie neúčasti a o odročenie pojednávania. Okresný súd doručil právnej zástupkyňi predvolanie na pojednávanie 25. júla 2013, teda 5-dňová lehota na prípravu na pojednávanie nebola zachovaná.

Podľa slov sťažovateľky súd neodročil pojednávanie a vyniesol pre ňu nepriaznivý rozsudok. Tento rozsudok nebol vydaný v súlade s platnými zákonmi z dôvodu, že okresný súd opomenul vydať uznesenie o čiastočnom späťvzati žaloby, o ktorom rozhodol až po uplynutí 1 roka a 2 mesiacov v meritórnom rozsudku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

7. Podľa § 55 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

8. Ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľka sa vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní domáhala v podstate na tom istom skutkovom základe, ako sa domáha touto ústavnou sťažnosťou, už sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. júla 2018. O tejto ústavnej sťažnosti ústavný súd rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 547/2018 z 9. októbra 2018, ktorým sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/282/2009 odmietol pre nedostatok právomoci, pričom konštatoval, že právomoc krajského súdu ako odvolacieho súdu a právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktorú tieto súdy uplatnili na základe odvolania a dovolania podaného sťažovateľkou, vylučuje, aby ústavný súd rozhodoval o tejto časti sťažnosti sťažovateľky.

9. Uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 547/2018 z 9. októbra 2018 tvorí procesnú prekážku rei iudicatae podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde a bráni prípustnosti tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka opätovne namieta porušenie svojich označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

11. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 38 ods. 2 listiny (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

13. Ústavný súd konštatuje, že zo samotnej sťažnosti a z príloh k nej pripojených považuje za preukázané, že napadnuté konanie vedené okresným súdom bolo v merite veci právoplatne skončené potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu č. k. 12Co/31/2018 z 19. júna 2018, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. októbra 2018. V napadnutom konaní okresný súd právoplatne rozhodol aj o náhrade trov konania a ich vyčíslení, keď ostatným uznesením z 29. júna 2020 rozhodol o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky. Uznesenie okresného súdu z 29. júna 2020 bolo sťažovateľke doručené 2. júla 2020 a právoplatnosť a vykonateľnosť nadobudlo 6. augusta 2020.

14. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v čase podania ústavnej sťažnosti k namietanému porušovaniu označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní už nemohlo dochádzať, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu